



Opties

Brochure bestemd
voor particuliere beleggers

■ ■ ■ BASIC

Index

1. Call en put opties	3
2. Koper en schrijver	4
3. Standaardisatie	5
Onderliggende waarde	5
Uitoefenprijs	5
Looptijd	5
4. Mogelijkheden voor koper en schrijver	6
5. Handel in de praktijk	7
6. Amerikaanse en Europese stijl	8
7. Premie	9
8. Risico en rendement	11
9. Long en short	12
10. In the money, at the money en out of the money	13
11. Toepassingsmogelijkheden	14

Call en put opties

Een optie is het recht iets te kopen of verkopen gedurende een bepaalde periode tegen een vooraf afgesproken prijs.

Er zijn twee soorten opties:

- **Calloptie:** het recht iets te kopen
- **Putoptie:** het recht iets te verkopen

De koper van een calloptie krijgt het recht iets te kopen gedurende een bepaalde periode tegen een afgesproken prijs.

De koper van een putoptie krijgt het recht iets te verkopen gedurende een bepaalde periode tegen een afgesproken prijs.

Voor dat recht betaalt de koper een premie. Meer informatie over de premie vindt u verderop in dit document.

Koper en schrijver

Tegenover de koper van een optie die een recht heeft tot kopen of verkopen, staat de schrijver van de optie die een verplichting aangaat.

De schrijver moet aan zijn verplichting voldoen als hij een aanwijzing krijgt. Dat gebeurt als de koper zijn optie uitoefent.

Bij een calloptie verplicht de schrijver zich de onderliggende waarde te leveren, bij een putoptie heeft hij de plicht de onderliggende waarde af te nemen

SAMENGEVAT

Calloptie		Putoptie	
Koper	recht om OW* te kopen	Koper	recht om OW te verkopen
	rekent op stijging OW		rekent op daling OW
	betaalt premie		betaalt premie
	long		long
Verkoper of schrijver	plicht om OW te leveren	Verkoper of schrijver	plicht om OW te kopen
	rekent op daling OW		rekent op stijging of behoud OW
	ontvangt premie		ontvangt premie
	moet waarborg leveren		moet waarborg leveren
	short		short

* OW = onderliggende waarde

Standaardisatie

De opties die men verhandelt op de optiemarkten van Euronext zijn gestandaardiseerd. Dat wil zeggen dat de beurs vooraf vastlegt:

- waarop de optie betrekking heeft (= onderliggende waarde);
- de prijs waartegen de koper de onderliggende waarde kan kopen of verkopen (= uitoefenprijs);
- hoe lang de optie geldig is (= looptijd).

Deze begrippen liggen vast in de contractspecificaties van de optie.

Door diverse omstandigheden, bijvoorbeeld een corporate action, kunnen de contractspecificaties gedurende de looptijd wijzigen.

ONDERLIGGENDE WAARDE

Op de optiemarkten van Euronext zijn er opties op aandelen, indices, valuta's en ETF's. Iedere optie heeft haar eigen hoeveelheid onderliggende waarde. Zo heeft een aandelenoptie op de Amsterdamse en de Brusselse optiemarkt doorgaans betrekking op 100 aandelen.

De Parijse optiemarkt biedt opties met 10 of 100 aandelen als onderliggende waarde, de Londense optiemarkt kent een onderliggende waarde van 1 000 aandelen. We gaan in deze brochure verder met de uitleg aan de hand van een aandelenoptie met een onderliggende waarde van 100 aandelen.

UITOEFENPRIJS

De uitoefenprijs is de prijs waartegen de koper de aandelen mag kopen of verkopen en waartegen de schrijver moet verkopen of afnemen. De beurs bepaalt de uitoefenprijzen.

De regels van de beurs staan toe tussentijds uitoefenprijzen toe te voegen als de koersontwikkeling van het aandeel daartoe aanleiding geeft.

LOOPTIJD

Elke optie kent een bepaalde looptijd. Die kan variëren van een dag tot en met vijf jaar. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een aandeel, dat in principe een onbepaalde looptijd kent, is er bij opties dus altijd sprake van een beperkte looptijd.

Een optie met een initiële looptijd van een maand of langer loopt af (expireert) op de derde vrijdag van de afloopmaand. Voor dag- en weekopties geldt een andere regel. Uw bank of broker kan u precies vertellen wanneer uw optie afloopt en tot welk tijdstip u uw optie kunt verhandelen of uitoefenen.

Mogelijkheden voor koper en schrijver

De koper van een optie kan drie dingen doen met zijn recht:

1. uitoefenen;
2. laten aflopen;
3. doorverkopen.

De schrijver kan twee dingen doen:

1. de optie laten aflopen (hij loopt dan wel de kans aan zijn plicht te moeten voldoen);
2. de geschreven optie terugkopen.

Dit laatste zal hij doen als hij tussentijds van zijn verplichting af wil.

Handel in de praktijk

Kopers en schrijvers kunnen via hun bank of broker iedere beurshandelsdag optieposities openen en sluiten. Daarbij kunnen ze profiteren van de voordelen die de optiemarkten van Euronext bieden. Zoals:

- uniek marktmodel dat de vlotte verhandelbaarheid van opties verhoogt;
- volle schermen met bied- en laatkoersen;
- concurrentiële prijzen;
- liquiditeit;
- geen tegenpartijrisico door het gebruik van centrale clearing.

Beleggers hebben hiermee niet alleen de zekerheid van een goede uitvoering op een liquide en professionele markt, maar ook dat ze datgene te krijgen waar ze met hun optie recht op hebben.

Amerikaanse stijl en Europese stijl

Bij opties Amerikaanse stijl kan de koper het recht op elk moment gedurende de looptijd uitoefenen. Bij opties met de Europese stijl kan hij dit alleen op expiratiedatum. Bij Europese maandopties is dat altijd de derde vrijdag van de maand. Handel in opties is gedurende de gehele looptijd mogelijk bij zowel Amerikaanse als Europese stijl. Het verschil tussen de beide stijlen betreft dus het moment waarop de koper zijn recht kan uitoefenen.

De aandelenopties op de Amsterdamse, Brusselse en Londense optiemarkten hebben de Amerikaanse stijl. Op de Parijse optiemarkt zijn er zowel aandelenopties met Amerikaanse stijl (die met onderliggende waarde 100 aandelen) als met Europese stijl (die met onderliggende waarde 10 aandelen). De indexopties en de valutaopties op deze beurzen hebben de Europese stijl.

Premie

De koper van de optie betaalt voor het verkrijgen van het recht aan de schrijver een bedrag: de optiepremie.

Bij aandelenopties geeft men de premie weer per aandeel. Dit noemt men de noteringseenheid. Bij een contractgrootte van 100 aandelen moet men voor een optiecontract dus 100 x de premie betalen. Bedraagt de premie voor een optie € 0,70, dan is men $100 \times € 0,70 = € 70$ verschuldigd voor het optiecontract.

Wanneer we praten over de premie van de optie, dan hebben we het over de som van twee zaken: intrinsieke waarde en tijds waarde.



$$\begin{array}{l} \text{Intrinsieke waarde} \\ + \text{ Tijds waarde} \\ \hline = \text{Optiepremie} \end{array}$$

De intrinsieke waarde van een calloptie is de koers van de onderliggende waarde minus de uitoefenprijs. De intrinsieke waarde van een putoptie is de uitoefenprijs minus de koers van de onderliggende waarde.

Een overzichtje van intrinsieke waarde van een calloptie en een putoptie met de uitoefenprijs 30:

Call	Koers aandeel	Put
4	34	0
2	32	0
0	30	0
0	28	2
0	26	4

De premie van een optie is meestal hoger dan de intrinsieke waarde. Als de koers van het aandeel € 42 bedraagt, dan kan de premie van een call 40 bijvoorbeeld € 2,60 bedragen. Van deze € 2,60 is € 2,00 intrinsieke waarde. De resterende € 0,60 noemt men tijds waarde. De rentestand, de resterende looptijd, de beweeglijkheid van het aandeel en het dividend bepalen de hoogte van de tijds waarde.

Hoe langer de (resterende) looptijd van de optie, hoe groter de kans dat een optie (meer) intrinsieke waarde krijgt.

De tijdswaarde zal dus hoger zijn naarmate de resterende looptijd langer is. Zij neemt af met het verstrijken van de looptijd. Dit proces versnelt naarmate de afloopdatum dichterbij komt. Aan het eind van de looptijd zal de optiepremie gelijk zijn aan de intrinsieke waarde.

Een zeer belangrijke factor in de tijdswaarde is de beweeglijkheid of volatiliteit van een aandeel. Een sterke beweeglijkheid van een aandeel zal normaliter resulteren in een hogere optiepremie, een geringe beweeglijkheid normaliter in een lagere optiepremie.

Het uitkeren van dividend leidt theoretisch tot een daling van de koers van het aandeel op de expiratedatum. Dat kan een invloed hebben op de premie van calls en puts.

Risico en rendement

De koper van een optie kan maximaal het bedrag verliezen van de betaalde premie. De winst kan echter flink oplopen, afhankelijk van de beweging van het aandeel.

Over het risico van de schrijver is nog iets meer te zeggen. Zo maakt het veel uit of de schrijver van een calloptie een 'gedekte' of een 'ongedekte' positie is aangegaan. Men spreekt van een gedekte positie als de schrijver bij een calloptie de aandelen bezit die hij moet leveren in het geval hij zijn verplichting moet nakomen. In dat geval mist hij alleen de koerswinst als de koers van het aandeel uitstijgt boven de som van de uitoefenprijs en de ontvangen premie.

Heel anders ligt het in het geval er ongedekt is geschreven. Als de koers van het aandeel fors boven de uitoefenprijs stijgt en de schrijver een aanwijzing krijgt om aan zijn verplichting te voldoen, dan zal hij op de effectenbeurs de aandelen tegen de hogere koers moeten kopen en tegen de (lagere) uitoefenprijs moeten leveren. Daarbij kunnen grote verliezen ontstaan. Daarom zal de bank of broker een margin of waarborg eisen.

Long en short

Long staat voor kopen, short voor schrijven. Een belegger die een calloptie koopt, creëert een longpositie in die call. De schrijver van de calloptie krijgt een shortpositie in die call. Hetzelfde geldt voor de putoptie. De koper krijgt een longpositie, de schrijver een shortpositie.

In the money, at the money, out of the money

Afhankelijk van het soort optie en het verschil tussen de uitoefenprijs en de prijs van de onderliggende waarde kunnen opties “in the money”, “at the money” of “out of the money” noteren. Deze benaming geeft dus weer of de optie al dan niet gunstig evolueert.

Hieronder een schema om snel te zien wanneer je optie winstgevend of verlieslatend is.

	Call	Put
Koers > uitoefenprijs	In the money	Out of the money
Koers < uitoefenprijs	Out of the money	In the money
Koers \approx uitoefenprijs	At the money	At the money

Toepassingsmogelijkheden

In grote lijnen zijn er drie soorten beleggers die de optie gebruiken. Deze groepen hebben elk eigen doelen waarvoor zij opties kunnen gebruiken:

1. Beleggers die geen aandelen bezitten

- Inspelen op een verwachte koersstijging van het aandeel.
- Inspelen op een verwachte koersdaling van het aandeel.

2. Beleggers die aandelen bezitten

- Beschermen portefeuille tegen de gevolgen van een daling van de aandelenkoers.
- Realiseren van extra rendement op de aandelenportefeuille.

3. Beleggers die aandelen willen bezitten

- Verlagen van de aankoopprijs van aandelen.
- Vastleggen van de aankoopprijs op termijn van aandelen.

Daarvoor bestaan er verschillende strategieën. Duik dieper in de verschillende optiestrategieën in de Academy onder de aparte rubriek [“Optiestrategieën”](#)

	CALL	PUT
Kopen	<ul style="list-style-type: none"> • Inspelen op verwachte koersstijging of vastleggen van aankoopprijs aandelen op termijn • U hebt een recht en betaalt een premie. • Ordertype: aankoop opening • Wilt u de gekochte call verkopen, dan kiest u voor verkoop sluiting. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspelen op verwachte koersdaling of beschermen van aandelenportefeuille • U hebt een recht en betaalt een premie. • Ordertype: aankoop opening • Wilt u de gekochte put verkopen, dan kiest u voor een verkoop sluiting.
Schrijven	<ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van extra rendement op aandelenportefeuille • Verplichting om te leveren en dus ontvangt u de premie. • Ordertype: verkoop opening • Wilt u de geschreven call verkopen of van uw verplichting af zien, dan kiest u voor een aankoop sluiting. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verlagen aankoopprijs aandelen • Verplichting om aan te kopen en dus ontvangt u de premie. • Ordertype: verkoop opening • Wilt u de geschreven put verkopen of van uw verplichting af zien dan kiest u voor een aankoop sluiting.

Disclaimer

Bolero is het execution-only beleggingsplatform van KBC Bank NV en staat los van alle andere beleggingsdiensten die geleverd kunnen worden door KBC Bank NV. Deze publicatie is enkel bedoeld voor informatieve doeleinden. De informatie is enkel van algemene aard en heeft een uitsluitend educatief karakter. Ze mag in geen geval opgevat worden als persoonlijk beleggingsadvies, noch als een aanbod, aansporing of aanbeveling tot het kopen of verkopen van een belegging of tot het verwezenlijken van een andere verrichting van welke aard dan ook. U draagt bijgevolg de volledige verantwoordelijkheid voor het gebruik dat u maakt van deze informatie voor uw persoonlijke beleggingsbeslissingen. Hoewel de informatie gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen, kan Bolero niet garanderen dat de informatie volledig, accuraat en up to date is, en moet u rekening houden met mogelijke wijzigende omstandigheden (wetgeving, fiscale behandeling).

© 2020 – Alle rechten voorbehouden.